

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:
- NB
- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
 - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examen bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 60 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Politiek en beleid

1	A	
2	B	
3	maximumscore 2 het bestuur van het land/nationaal bestuur het bestuur van de provincie/provinciaal bestuur het bestuur van de gemeente/gemeentebestuur	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
4	B	
5	B	

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste machtsmiddelen met verklaring (twee van de volgende): – de omvang van de groep die zij vertegenwoordigen, want ruim 10.000 Nederlanders hebben tegen de megastallen getekend – de financiële middelen hebben, want Milieudefensie kan een hele grote advertentie in de Volkskrant betalen – de toegang tot de media, want Milieudefensie vraagt aandacht voor haar zaak in de Volkskrant en via internet – contacten met/steun van personen die gezag/charisma hebben, want ook bekende Nederlanders hebben getekend	
	per juist machtsmiddel met een juiste verklaring	1
7	maximumscore 2 • Kenmerk: een pressiegroep streeft bepaalde belangen na • Milieudefensie voldoet daaraan, omdat (voorbeelden van juiste verklaringen:) Milieudefensie streeft naar een duurzame veehouderij die goed is voor mens, dier en milieu / het afschaffen/verbieden van de megastallen / streeft naar een schoon (en duurzaam) milieu/schone (en duurzame) wereld	1 1
8	maximumscore 2 • bij de eerste zin van tekst 5: 5 • bij het versterken van de positie van vrouwen: 2 / 5	1 1
9	maximumscore 2 • 3 • 5	1 1
10	A	
11	C	
12	D	
13	B	
14	C	
15	C	
16	D	

Vraag	Antwoord	Scores

Criminaliteit en rechtsstaat

17 B

18 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Boete **wel** betalen, want in de grondwet staat dat alle mensen gelijk behandeld moeten worden/voor de wet gelijk zijn 1
- en daarom vind ik dat het niet toegestaan kan worden dat gelovige mensen/sommige mensen (op basis van geloof) zich niet aan de wet hoeven te houden/anders behandeld worden 1

of

- Boete **niet** betalen, want in de grondwet staat dat er vrijheid van godsdienst is 1
- en daarom vind ik dat iemand zijn/haar geloof vrij/zonder beperkingen moet kunnen uitoefenen. Als daar bij hoort dat iemand op de sabbat geen ID bij zich mag dragen, dan moet dat toegestaan worden 1

Opmerking

Geen scorepunt toekennen aan een argument dat niet aansluit op het genoemde grondwetsartikel.

19 maximumscore 1

(over) rechtsbescherming / het beschermen/garanderen van de grondrechten van burgers / het beschermen van de individuele vrijheid van de burgers / bescherming van burgers tegen willekeur van de overheid / tegen te grote overheidsmacht

20 C

21 C

22 maximumscore 1

(maximaal) 1 jaar hechtenis/cel

23 maximumscore 2

a: 3

b: 1

c: 2

d: 3

indien vier antwoorden juist 2

indien drie of twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 1 Wetboek van Strafrecht (één van de volgende): – diefstal en inbraak met geweld – diefstal en inbraak zonder geweld – valsheid in geschrift – heling – witwassen – vernieling en beschadiging – vernieling aan auto – discriminatie – bedreiging Opiumwet (één van de volgende): – drugsmisdrijven: harddrugs – drugsmisdrijven: softdrugs Wegenverkeerswet (één van de volgende): – rijden onder invloed – joyriding <i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen als alle drie de antwoorden juist zijn.</i>	
25	maximumscore 2 • De cijfers over diefstal en inbraak zonder geweld zijn betrouwbaarder, omdat slachtoffers van inbraak zonder geweld bijna altijd aangifte zullen doen (ook in verband met de verzekering) 1 • De cijfers over heling zijn minder betrouwbaar, omdat heling vaak niet bekend is bij de politie/de politie gevallen van heling vaak niet ontdekt / heling geen duidelijke slachtoffers heeft die aangifte doen 1	
26	C	
27	maximumscore 2 • 2 1 • 4 1	
28	C	
29	B	
30	A	

Vraag	Antwoord	Scores

31 C

32 A

Analyse maatschappelijk vraagstuk: alcohol en jongeren

33 **maximumscore 1**
gezondheid

Opmerking

Ook goed rekenen: veiligheid ("Jaarlijks worden spel was." r.6-7)

34 **maximumscore 4**

Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende combinaties):

- Kenmerk: Er bestaan meestal verschillende meningen over de oplossing van het probleem.
- Dit blijkt uit tekst 1, want (één van de volgende):
 - er zijn mensen/partijen/instellingen voor het verhogen van de leeftijdsgrens voor alcohol, en er zijn mensen/partijen tegen het verhogen van de leeftijdsgrens.
 - de ChristenUnie en verscheidene verslavingsinstellingen zijn voor het verhogen van de leeftijd waarop jongeren alcohol mogen kopen (van 16 naar 18 jaar), terwijl critici zeggen dat de handhaving op de huidige leeftijdsgrens van 16 jaar eerst op orde moet zijn.
- Kenmerk: Het gaat om een probleem dat door de politiek wordt aangepakt/kan worden opgelost.
- Dit blijkt uit tekst 1, want (één van de volgende):
 - de ChristenUnie houdt zich met het probleem van alcoholgebruik onder jongeren bezig (r.11-13)
 - de GGZ Nederland, Jellinek, het Trimbos-instituut en STAP hebben voorgesteld de accijnzen op bier en wijn te verhogen en menen dus dat het probleem kan worden aangepakt door de politiek (eventuele accijnsverhogingen zijn immers beslissingen die door de politiek genomen moeten worden).
- Kenmerk: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media.
- Dit blijkt uit tekst 1, want het probleem/alcoholgebruik onder jongeren heeft in de krant/de Volkskrant gestaan.

per juist kenmerk

1

per juiste bijbehorende uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
35	maximumscore 2 a: 2 b: 1 / 3 c: 4 d: 2	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
36	A	
37	C	
38	C	
39	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord: • Socialiserende functie: Media (of andere socialisatoren) dragen cultuur / normen en waarden over aan het publiek. (Dit proces noem je socialisatie. Media (of andere socialisatoren) die normen en waarden overdragen hebben dan een socialiserende functie) • De tweet kan een socialiserende functie hebben, omdat de tweet 'zou aanzetten tot overmatig alcoholgebruik'. Het is denkbaar dat mensen door deze reclame gaan denken dat het de norm is om iedere dag bier te drinken	1
		1

Vraag	Antwoord	Scores
40	maximumscore 2 Voorbeelden van een juist antwoord: • De selectieve perceptietheorie houdt in: Mensen nemen waar op basis van hun referentiekader/hun waarden, normen, kennis en ervaringen. Informatie die daar niet bij past, wordt niet opgenomen • De tweet hoeft geen invloed te hebben, want de boodschap om elke dag te drinken zal daarom niet worden overgenomen door ontvangers die het (vanuit hun referentiekader) niet normaal vinden om elke dag te drinken	1 1
41	A	
42	A	
43	C	

Vraag	Antwoord	Scores

44 maximumscore 2

Maatregelen die genoemd kunnen worden met als doel **repressie** zijn:

- 2 beboeten van jongeren met alcohol onder de 16 jaar
- 3 comazuipers zelf de (eventuele) ziekenhuiskosten laten betalen
- 6 mensen/jongeren die zwaar beschonken of in coma in een ambulance belanden, een boete geven

• Voorbeelden van juiste antwoorden met doel **repressie** zijn: 1

– **2** (beboeten van jongeren met alcohol onder de 16 jaar) vind ik **wel** een goede aanpak, want alcohol onder de 16 jaar is verboden en als je de wet overtreedt staat daar een straf op. Het is dus terecht dat jongeren zelf ook bestraft worden als zij de wet overtreden.

– **6** (mensen/jongeren die zwaar beschonken of in coma in een ambulance belanden, een boete geven) vind ik **wel** een goede aanpak, want ambulancevervoer/politie-inzet kost de overheid erg veel geld en het is terecht dat mensen/jongeren die door teveel alcoholgebruik deze kosten veroorzaken, daar zelf voor opdraaien / door mensen/jongeren zelf voor de kosten te laten opdraaien, merken ze tenminste zelf aan hun portemonnee dat ze iets hebben gedaan wat niet de bedoeling is.

of

6 (mensen/jongeren die zwaar beschonken of in coma in een ambulance belanden, een boete geven) vind ik **niet** een goede aanpak, want dan is er sprake van ongelijkheid, omdat mensen die om andere redenen, misschien ook door hun eigen schuld, in een ambulance belanden geen boete hoeven te betalen. Mensen die door rood fietsen en als gevolg daarvan een ambulance nodig hebben, hoeven (bijvoorbeeld) ook geen boete te betalen. / Dan zouden bijvoorbeeld mensen die door rood fietsen en als gevolg daarvan een ambulance nodig hebben ook een boete moeten betalen.

Vraag	Antwoord	Scores

Met als doel **preventie** kunnen alle zes de maatregelen genoemd worden, maar alleen als de argumentatie juist is en aansluit bij het doel preventie mag een scorepunt worden toegekend.

- Voorbeelden van juiste antwoorden met doel **preventie** zijn: 1
 - **2** (beboeten van jongeren met alcohol onder de 16 jaar) vind ik **wel** een goede aanpak, want als jongeren weten dat ze zelf ook een boete krijgen als ze alcohol kopen terwijl ze nog geen 16 jaar zijn, dan zullen ze het niet (zo snel/weer) doen
 - **4** (het verhogen van de leeftijd waarop alcohol gekocht mag worden (van 16 naar 18 jaar)) vind ik **wel** een goede aanpak, want door de leeftijdsgrens te verhogen, zullen jongeren pas op latere leeftijd legaal alcohol kunnen kopen, en zal het voor jongeren onder de 18 jaar dus moeilijker (bv. in cafés) zijn om alcohol te drinken en daardoor zal ook het aantal jongeren dat (teveel) alcohol drinkt afnemen.
- of
- **4** (het verhogen van de leeftijd waarop alcohol gekocht mag worden (van 16 naar 18 jaar)) vind ik **niet** een goede aanpak, want jongeren onder de 18 jaar zullen alcohol (willen) blijven drinken en als ze het niet meer legaal mogen kopen, dan zullen ze op een andere manier aan alcohol komen/thuis gaan indrinken/in zuipketen alcohol gaan drinken (het alcoholgebruik zal daarmee alleen maar in de illegaliteit komen/moeilijker te controleren zijn).

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen voor een argumentatie (minimaal 25 woorden) als deze aansluit bij het gekozen doel van de maatregel en de keuze voor wel of niet een goede aanpak.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar: www.at5.nl van 16 september 2011
tekst 2	naar: de website van de Nationale Ombudsman van 19 juni 2012
tekst 3	naar: www.d66.nl van 6 december 2011
tekst 4	naar: Trouw van 9 september 2011
afbeelding 1	naar: de Volkskrant van 1 december 2011
tekst 5	naar: www.fnvbouw.nl van 4 juli 2011
tekst 6	naar: www.telegraaf.nl van 4 januari 2012
tekst 7	naar: www.parool.nl van 3 februari 2012
tabel 1	www.sargasso.nl van 3 maart 2011
tekst 8	naar: ec.europa.eu/nederland van 6 januari 2011
tekst 9	naar: www.depers.nl van 18 februari 2012
tekst 10	naar: www.trouw.nl van 3 september 2011
tekst 11	naar: www.refdag.nl van 30 januari 2012
tekst 12	naar: www.trouw.nl van 5 juli 2011
tabel 2	naar: Centraal Bureau voor de Statistiek van 23 december 2011
tekst 13	naar: www.nu.nl van 29 mei 2011
tekst 14	naar: www.telegraaf.nl van 4 januari 2012
tekst 15	naar: www.spitsnieuws.nl van 13 december 2011
tekst 16	naar: www.nu.nl van 15 april 2010
tekst 17	naar: de Volkskrant van 15 december 2011
bijlage	
tekst 1	naar: de Volkskrant van 24 maart 2012
afbeelding 1	NRC Handelsblad van 24/25 maart 2012
tekst 2	naar: www.nu.nl van 18 maart 2011
tekst 3	eigen tekst
tekst 4	naar: www.nu.nl van 28 juni 2011
tekst 5	naar: www.mediareport.nl van 30 augustus 2011
tekst 6	naar: www.powned.tv van 12 en 13 maart 2012

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Centraal examen -vmbo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen maatschappijleer 2 GL en TL:

Op **pagina 11 en 12** van het correctievoorschrift, bij vraag **44** moeten beide argumentaties uit minimaal 25 woorden bestaan. De woorden die onderaan vraag 44 gegeven zijn, mogen daarbij worden meegeteld.

Toelichting:

Wij hebben geconstateerd dat er leerlingen zijn die de startwoorden meegeteld hebben en daarbij onbedoeld op een te korte argumentatie uitkomen, terwijl de argumentatie wel adequaat kan zijn.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren maatschappijleer 2 GL en TL vmbo.

Het College voor Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan